

ESTUDI DE L'ALZINAR DE CAL REIS

Amb aquest material l'alumne podrà fer una petita investigació per tal d'avaluar la qualitat d'aquesta comunitat vegetal.

Pretenem iniciar a l'alumnat en l'experimentació de petites investigacions gràcies a activitats molt senzilles perquè tinguin un coneixement més profund de les dinàmiques i mecanismes de funcionament d'un bosc. Sabem que els instruments d'anàlisi són molt generals, i per tant, poc precisos, però ens interessa més el procés que no el concepte. Un estudi amb paràmetres molt específics ens allunyaria del nostre objectiu.

La importància de la conservació d'espais naturals és bàsica si volem obtenir paràmetres qualitius en relació a la salut ambiental de la nostra illa. L'existència de masses forestals ben conservades ens aporta entre d'altres els següents avantatges:

- Són fixadors de carboni i alliberadors d'oxigen. A través de la fotosíntesi incorporen el CO₂ per construir matèria orgànica i alliberen l'oxigen.
- Com a productors primaris són la base de l'alimentació de la resta d'éssers vius.
- Eviten l'erosió del sòl.
- Actuen com a reguladors de les precipitacions.
- Són els hàbitats on molts d'animals i plantes poden viure i desenvolupar els seus cicles vitals.

La nostra idea és que a partir d'experiències senzilles els alumnes puguin aprendre a conèixer i valorar la importància d'aquests boscos i al mateix temps avaluar el seu estat de conservació fent propostes de gestió en relació a les amenaces i perills que li poden afectar.

A continuació explicam breument quins són els passos a seguir i quins els coneixements necessaris per desenvolupar el treball de camp (annex 1) que proposarem:

Característiques i tipologia de l'entorn. Es tracta de determinar quina és la situació geogràfica del bosc i la del seu entorn:

- Dades geogràfiques: Aquestes dades poden ser investigades pel grup classe abans de la visita. Breu explicació de la comarca a la qual pertany l'entorn d'Orient i de les característiques de la Serra de Tramuntana en relació a: característiques físiques (precipitacions, temperatures, relleu...) biològiques (flora i fauna característica).

Un cop ens trobem a la zona de l'itinerari podrem completar-ho amb les característiques particulars de l'entorn on ens situam: situació del bosc: altitud, inclinació, temperatures, precipitacions, situat a part solana/obaga...).

- Tipus de medi on es troba situat: Es tracta de definir quin és el medi que hi predomina, les proporcions de cada un d'ells i les seves característiques particulars:

Medi Natural.

Es considera medi natural aquell que no ha sigut transformat per l'home.

Tipus:

Alzinar.

Pinar.

Boscos mixtos.



Garriga.

Alzinar i pinar:

TIPUS DE BOSC	EDAT DEL BOSC
Masses boscoses grosses. Masses boscoses petites. Masses boscoses mixtes (alzines i pins).	BOSCOS JOVES BOSCOS MADURS

Garriga.

MÀQUIA	BROLLA	GARRIGA CULMINAL
Formació vegetal densa i ombrívola amb predominança d'arbusts alts (1'5m-2m) com l'ullastre, l'arboçera, la mata...)	Formació vegetal generalment densa, poc ombrívola amb predominança d'arbusts baixos (0'5-1m) com el romaní, el xiprell, l'estepa joana...	1. Formació vegetal poc densa, assolellada amb predominança d'arbusts baixos en forma de coixinet, situada a les zones muntanyoses més altes. 2. Formació vegetal ocupada extensament per càrritx

Per calcular l'edat de l'alzinar considerarem que el bosc es madur quan la majoria dels exemplars tenen més de setanta anys i jove quan la majoria en tengui menys de cinquanta. També ens fixarem amb els percentatges per grups d'edat.

Per calcular l'edat del pinar farem servir un criteri molt general. A més a més al nostre entorn els pinars sols els observem d'enfora. Considerarem que el pinar és madur si hi ha una clara diferència d'altura entre aquests i els sotabosc. Si l'alçada és semblant o una mica superior el definirem com a jove.

Medi Rural.

Es considera medi rural aquell que ha sigut transformat per l'home per tal de treure'n un benefici agrícola.

Tipus:

Conreu de secà.

Arbrat: Ametllerar, oliverar, arbrat (ametllerar, oliverar) amb cereal .

Conreu de reguiu.

Hort, pomeres, cirerers.

Medi Urbà.

És el medi que l'home ha transformat amb la finalitat de poder-hi viure.

Tipus:

Llogaret, poble, ciutat.

Càlcul edat del bosc. Mesurarem el perímetre d'un número representatiu d'alzines i gràcies a una taula de conversió podrem determinar l'edat mitjana del bosc. Amb aquestes dades i amb el recompte dels exemplars més joves (d'un a tres anys) podrem saber si el bosc és madur, si té problemes de regeneració natural i si els percentatges d'edat dels diferents exemplars estan equilibrats.



Taula de conversió.

GRUIX	EDAT
16cm	7 anys
32 cm	16 anys
48 cm	27 anys
57 cm	30 anys
64 cm	32 anys
80 cm	42 anys
96 cm	55 anys
112 cm	70 anys
128 cm	85 anys
144 cm	100 anys

A un metre d'alçada de terra, es mesura amb la cinta mètrica el gruix del tronc.

Grau d'antropisme. Analitzar els problemes derivats de l'ús que n'ha fet i en fa l'home en funció de:

- Usos forestals:
 - Usos forestals tradicionals:
 - indústria del carboneig.
 - identificació restes de la indústria del carbó (rotllos de sitja, barraques, forns de pa,...) i d'altres elements arquitectònics (forns de calç, marges de paret seca, basses...).
 - Usos forestals actuals: indústria extractiva de llenya. Plantacions.
- Ús del bosc com a espai per al lleure. Identificar si existeixen zones erosionades , identificar i classificar el tipus de residus existents, identificar exemplars d'arbres joves trepitjats, mossegats o romputs per accions antròpiques. Determinar el nivell d'impacte d'animals herbívors (núm. exemplars arbres joves i arbusts afectats per les guardes d'ovelles i cabres).

Incidència de plagues. Identificar el nivell d'exemplars afectats pel banyarriquer. Incidència de l'escarabat elefant sobre els fruits.

